

OBSAH.

Stránka

Úvod.

1.	1—6.	O základních útvarech geometrických. Bod, čára, přímka a vzájemné polohy přímek	5
2.	1—7.	O plochách vůbec a o rovině zvláště. Útvary rovinné a prostorové, přímé a křivé	6
3.	1—13.	Věty o vzájemných polohách přímek a rovin	7
4.	1—6.	Pojem svazku i osnovy paprsků, svazku i osnovy rovin	8
5.		Co jest deskriptivní geometrie a jaký má účel	9

ČÁST PRVA.

O bodu, přímce a rovině.

I. Zásady a způsoby promítání vůbec.

6.	1—7.	Hlavní činitele promítání. Promítání středové a rovnoběžné. Průměty bodů a obrazy jejich	11
7.	1—6.	Promítání čar, přímek a rovin	13
8.	1—4.	Promítání pravoúhlé č. orthogonalné a promítání číselné	14
	5—7.	Promítání na dvě k sobě kolmé průmětny. Dělení a označování průměten i prostoru	15
	8—9.	Zobrazování průmětů na nákresně	16

II. Zobrazování bodů.

9.	1—9.	Označování vzdáleností bodů od průměten; strojení a zobrazování bodů daných v různých částech prostoru	17
10.	1—5.	Zobrazování bodů daných v průmětně první neb druhé, v ose X, v rovině souměrnosti neb totožnosti	20
11.	1—6.	Určité stanovení polohy bodu v prostoru třemi souřadnicemi. Zobrazování bodů, jež souřadnicemi svými dány jsou	21

III. Zobrazování přímek. Bod a přímka.

12.	1—4.	Promítání a zobrazování přímky, jež má k průmětnám polohu obecnou	24
13.	1—8.	Průměty přímek daných ve zvláštních polohách k průmětnám	25
14.	1—8.	Vzájemná poloha bodu a přímky. Zobrazování průsečíků (stop) přímky s průmětnami, s rovinami souměrnosti a totožnosti. Zobrazování bodů na přímce, jimž náleží daná vzdálenost od některé průmětny	28

IV. *Pravé délky úseček a odchylky přímek od průměten.*

15. 1—5. Délky úseček a odchylky přímek, jež s některou průmětnou rovnoběžné jsou 31
 6. Zobrazení přímky $ab \parallel \pi$ ueb $\parallel v$, je-li dán bod a , vzdálenosti yb , zb a délka úsečky ab 33
16. 1—3. Strojění délky úsečky a odchylek přímky od průměten pomocí promítajících lichoběžníků 34
 4—8. Řešení téže úlohy pomocí pravoúhlých trojúhelníků 36
17. 1—6. Úlohy o zobrazování přímek, jichž řešení na trojúhelnících z promítajících lichoběžníků odvozených se zakládá 38
 7. Daným bodem vésti přímku, již náležejí dané odchylky od průměten 41
18. 1—5. Úměrnost úseček téže přímky a průmětů jejich; dělení úseček a vnášení délek na přímku danou v poloze obecné 42

V. *O vzájemných polohách přímek.*

19. 1—8. Zobrazování rovnoběžek, různoběžek a mimoběžek 43
 9. Vyšetření vzájemné polohy dvou přímek k ose X kolmých 45
 10—12. Zobrazování paprsků svazku s , jež danou přímku A protínají 46
20. 1—3. Zobrazování kolmých k sobě různoběžek neb mimoběžek, z nichž jedna v průmětně leží neb s ní rovnoběžná jest; vzdálenost bodu od přímky takové 47
 4—8. Tré různoběžek. Sestrojení úhlu daných dvou různoběžek, vzdálenosti bodu od přímky v poloze obecné, vzdálenosti dvou rovnoběžek 49

VI. *Zobrazování rovin.*

21. 1—5. Zobrazování rovin v obecných polohách pomocí stop 50
 6—9. Stopy rovin k některé průmětně kolmých neb rovnoběžných, rovin s osou X rovnoběžných neb k ní kolmých 52
 10—12. Zobrazování stop rovin, jež různými útvary dány jsou 54

VII. *Zobrazování bodů a přímek v daných rovinách.*

22. 1—2. Zobrazování bodů a přímek v rovinách daných útvary různými 55
 3. Zobrazování bodů na přímce kolmé k ose X 56
 4—9. Zobrazování přímek v rovinách daných stopami. Každá rovina obsahuje dvě osnovy přímek hlavních 57
 10—13. Zobrazování bodů v rovinách pomocí přímek hlavních 59
 14—15. Zobrazování bodů a přímek v rovině kolmé k průmětně. Kladení rovin bodem neb přímkou 60

VIII. *Vzájemné polohy bodů, přímek a rovin.*

23. 1—3. Vyšetřiti, zdali daný bod neb přímka v dané rovině se nachází 61
 4—5. Přímka rovnoběžná s rovinou a naopak 62
 6—9. Přímka k rovině kolmá 63
 10. Bodem položití rovinu kolmo ku dané přímce 64

IX. *Zobrazování a užívání průsečíku přímky s rovinou.*

24. 1—6. Zobrazení průsečíku přímky s rovinou danou útvary různými; případy obecné i zvláštní 65
 7—10. Orthogonalný průmět bodu na rovině dané v poloze obecné, vzdálenost bodu od roviny a od přímky pomocí kolmice . . . 67
 11—13. Vzdálenost přímek rovnoběžných, orthog. průmět přímky na rovině a odchylka přímky od roviny v poloze obecné 69
 25. 1. Daným bodem vésti přímku, jež dané dvě mimoběžky séci má 70
 2. Zobraziti přímku, jež dané dvě mimoběžky seče a s danou přímku rovnoběžná jest 71
 3. Přímky, jež dané tři mimoběžky protínají . . . . . —
 4—5. Přímky, jež dvě mimoběžky protínají a s danou rovinou rovnoběžné jsou 72
 6—8. Zobrazování osy dvou mimoběžek a strojení nejkratší vzdálenosti jejich, jsou-li dány v obecné neb zvláštní poloze k průmětnám 73

X. *Vzájemné polohy dvou rovin.*

26. 1—6. Roviny spolu rovnoběžné a vzdálenost jejich 75
 7—10. Roviny k sobě kolmé. Rovina kolmá k dvěma rovinám 77
 11—12. Úhel dvou rovin. Odchylky dané roviny od průměten 78

XI. *Zobrazování a užívání průsečnice dvou rovin.*

27. 1—4. Zobrazování průsečnice rovin daných stopami 79
 5—8. Táž úloha, nedá-li se jedna neb obě stopy žádané průsečnice na nákresně zobraziti 81
 9—10. Průsečnice rovin, jež dány jsou útvary jinými než stopami . 82
 28. 1—5. Užívání průsečnice rovin ku zobrazení průsečíku přímky (zejména přímky $\perp X$) s rovinou, průsečíku přímek daných v rovině $\perp X$, a průmětu přímky na dané rovině 83
 6—9. Průsečík tří rovin; bod, jenž od daných tří rovin dané vzdálenosti má. Rovina k dvěma rovinám kolmá a úhel dvou rovin 85

XII. *Průmětna třetí. (Transformace č. přetvořování průmětův.)*a) *Třetí průmětna kolmá k ose X.*

29. 1—4. Tři průmětny k sobě kolmé; osy jejich X, Y, Z . Průměty bodu a vzdálenosti jeho od všech tří průměten 86
 5—7. Zobrazování třetích průmětů daných bodů, je-li třetí průmětna sdružena s druhou 89
 8—9. Je-li třetí průmětna sdružena s průmětnou první 90
 30. 1—7. Strojění a zobrazování třetích průmětů přímek v obecných i zvláštních polohách k průmětnám 91
 8—11. Třetí průměty a obrazy přímek kolmých k ose X ; pravá délka úseček a odchylky přímek takových od průměten, zobrazení stop jejich a jednotlivých bodů 94
 12—13. Strojění odchylky přímky dané od průmětny třetí pomocí promítacího lichoběžníku neb pravoúhlého trojúhelníku . . . 95

31. 1—5. Třetí průměty rovnoběžek a různoběžek, zvláště k ose X kolmých, a užívání jich 96
 6—7. Přímký k sobě kolmé, z nichž jedna jest $\perp X$. Vzdálenost bodu od přímky $\perp X$ 98
 8—10. Vzdálenost rovnoběžek k ose X kolmých. Osa dvou mimoběžek, jsou-li obě k ose X kolmé, neb jedna $\parallel X$ a druhá v poloze obecné 99
 32. 1—5. Třetí stopy rovin vůbec, rovin rovnoběžných neb kolmých k některé ze tří průměten zvlášť 100
 6—9. Zobrazování průsečíků přímek s rovinami $\parallel X$, strojení vzdáleností bodů od rovin takových a průsečnice jejich 102
 10—12. Třetí stopy rovin spolu rovnoběžných, odchylky roviny $\parallel X$ od průměten π a ν 103
 13—15. Odchylka roviny vůbec od třetí průmětny, úhel dvou rovin $\parallel X$ a třetí průměty rovin souměrnosti a totožnosti 104

b) Třetí průmětna k jedné základní průmětně kolmá, k druhé kosá.

33. 1—3. Třetí průmět a obraz bodu, je-li třetí průmětna $\lambda \perp \pi$ neb $\psi \perp \nu$ 105
 4—7. Třetí průmět a obraz přímky v polohách obecných i zvláštních 107
 8—12. Strojění pravé délky přímky, vzdálenosti bodu od přímky a osy dvou mimoběžek 108
 34. 1—4. Třetí stopa roviny v polohách obecných i zvláštních 111
 5—9. Odchylky rovin od průměten, vzdálenost bodu od přímky a rovin rovnoběžných, úhel dvou rovin 113

XIII. Průmětna čtvrtá. (Transformace dvojnásobná.)

35. 1—5. Čtvrté průměty a obrazy bodů 115
 6—7. Čtvrté průměty a obrazy přímek 117
 8—12. Vzdálenost bodu od přímky a osa dvou mimoběžek 118

XIV. Otáčení útvarů kol přímé osy.

a) Točení bodu.

36. 1—5. Otáčení bodu kol přímé osy vůbec 119
 6—8. Otáčení bodu kol osy k některé průmětně kolmé o daný úhel, do průměten neb do rovin daných; osa $O \parallel X$ 121
 37. 1—4. Osa v průmětně neb s průmětnou rovnoběžná 122
 5—6. Osa otáčení k ose X kolmá; osa otáčení v poloze obecné . 124
 7. Otáčení soustavy bodů 125

b) Točení přímky.

38. 1—2. Otáčení přímky kol osy rovnoběžné 126
 3—5. Otáčení přímky kol osy různoběžné 127
 6. V dané rovině vésti určitým bodem přímku, již náleží daná odchylka od průmětny 128

7. Otáčení přímky kol osy různoběžné, nedá-li se společný průsečík zobraziti 129
8. Otáčení přímky kol osy mimoběžné . . . . . —

c) Točení roviny.

39. 1—3. Osa v rovině hybné 130
- 4—6. Úhel dvou různoběžek a vzdálenost bodu od přímky klopením roviny 131
7. Daným bodem vésti přímky, jež danou přímku v určitém úhlu protínají 132
- 8—9. Vzdálenost rovnoběžek oklopením roviny; osa v rovině hybné v poloze obecné . . . . . —
40. 1—2. Osa s rovinou hybnou rovnoběžná 133
- 3—4. Osa s rovinou hybnou různoběžná; odchylky roviny od průměten 135
5. Daným bodem položití rovinu, jíž náležejí dané odchylky od průměten 136
- 6—7. Přímku položití rovinu, jíž náleží daná odchylka od určité průmětny neb od dané roviny vůbec . . . . . —
8. Otočiti rovinu kol různoběžné osy do poloh daný bod obsahujících 137

XV. Zobrazování mnohoúhelníků.

41. 1—4. Rovina mnohoúhelníku rovnoběžná neb kolmá k některé průmětně 138
- 5—6. Zobrazování trojúhelníků 139
7. Zobrazování mnohoúhelníků, jichž tvar není určité dán . . . 140
42. 1—2. Zobrazování mnohoúhelníků určitého tvaru a velikosti v rovině, jež v poloze obecné dána jest, klopením roviny . . . 141
3. Odvozování průmětu mnohoúhelníku v rovině obecné z mnohoúhelníku daného v průmětně na základě příbuznosti obou útvarů 143
4. Zobrazování mnohoúhelníků v rovině obecné pomocí shodných průmětů klinogonálních . . . . . —
5. Zobrazování mnohoúhelníku, je-li dán tvar, velikost i poloha jeho . . . . . —
6. Zobrazování mnohoúhelníku v dané rovině z jednoho průmětu . . . 144
- 7—8. Mnohoúhelník v rovině $|| X$, v rovině totožnosti . . . . . —
9. Pravidelný *n*úhelník daný středem a přímku *A*, v níž jednu stranu mítí má 145
10. Otáčení mnohoúhelníků kol přímé osy . . . . . —
11. Průsek dvou mnohoúhelníků daných v poloze obecné . . . 146

